

A Kismányai Micsky család.

A különösen Komárom vármegye közéletében szerephez jutott Kismányai Micsky vagy amint régebben általában hívták: Mányay család Nyitra vármegyéből ered s ott már a XV. században feltűnt a neki nevet adó Kismánya zsitvamenti faluban. Első ismert őse az a Kismányai Pál, aki 1478-ban kismányai kuriája megrohanása és egy jobbágyának elhurcolása, 1479-ben pedig több Nyitra- és Bars vármegyei birtok miatt perben áll felesége: Szentmártonfüssi Krisztina (György leánya) rokonaival. Az ő fiai lehettek Ákos és Mátyás testvérek, akiknek utódai 1596-ban nádori adományt kaptak a már Pál által is bírt jószágokra. E két testvérrel a család két főágra szakadt és míg Mátyás leszármazottjai végig megmaradtak a Mányay név mellett, Ákos és utódai csakhamar felveszik a Micsky nevet s azt egy darabig a Mányay név mellett, — utóbb pedig annak mellőzésével magában használják.

I. A Micskyek.

A Micskyek őseről, Micsky másképp Mányay Ákosról csak azt tudjuk, hogy 1529. előtt halt meg és öt gyermeke maradt: János, Mihály, Ferenc, Imre és Katalin. 1529-ben özvegye Zsófia és fiai elzalogosították kismányai malomilletőségüket Tőrei Tóth Antalnak 12 forintért. Ezen alkalommal Katalin nem szerepel, valószínűleg, mert már férjnél volt és így a családból kivált. 1536-ban Kismányai Micsky Mihály és nőtestvére Katalin (Kisendrédi Szobonya Miklósné) eladják kismányai kuriájuk felét Tajnay Mihálynak 50 forintért és 3 mérő buzáért.

Nevezetes tagja a családnak a már 1573-ban (egy ügyvéd vallás alkalmából) feltűnő Ambrus (Ákos unokája, hihetőleg Mihály fia), aki 1596-ban nádori adományt kapott Kismánya egész helysége és Peted pusztára a maga, néhai nővére Katalin (Gúthay Tamásné) gyermekei, továbbá nagyatyja, Mányay Ákos testvérének, Mátyásnak leszármazottjai számára. Felesége Medencés Anna volt és három fiáról tudunk. Közülök Ferencről csak 1578. és 1593. között történik említés és úgy látszik, utódok nélkül halt el. Másik két fia, Mihály és János 1614-ben egyezséget kötnek a Gúthayak ellen

folytatott birtokperben. Mihálynak csupán egy leánya volt: Panna (Bogár Istvánné) s így a családot csak János folytatta.

János, aki már 1593-ban és 1620-ban is szerepelt, azonosnak látszik azzal a Micski (Mizki) Jánossal, aki Magyarbéli Bosnyák Tamás főasztalnok temetésén (Nyitrán 1634. december 19.) nyolcadmagával az öreg fa epitaphiumot vitte. 1635-ben végrendekezett (s ekkor idősb Micsky Jánosnak írta magát) elosztván javait fiai, István és Mátyás között. Mátyás még 1657-ben élt, de maradékairól nem tudunk.

Istvánnak két felesége volt 1. Velkenyey Anna és 2. Leves Magdolna, aki később Bolemányi (Boleman) Andrásához ment nőül. Maradékai 1657-ben osztoztak meg. Első feleségétől származtak Katalin, Zsuzsanna, Fruzsina és az 1657-ben már nem élő Mágocs (Várad Mihályné), a másodiktól János és Judit (utóbb Hangyás Mihályné). Ez utóbbiak még 1660-ban kiskorúak voltak.

István fia, János 1700. február 6. kelt végrendeletében megemlíti, hogy hat gyermeke közül Erzsébet, Katalin és Mágocs leányait már szabad szárnyukra eresztette, míg Jancsi, Istók és Panna még neveletlenek és ezek gyámjaul anyjukat, Nagy Zsuzsánnát rendelte.

Fiai közül csak István alapított családot. Ez 1715-ben kezd szerepelni és a XVIII. század 70-es éveiben halt meg. Állítólagos sirkövet mutogatják ugyan Kismányán, azonban azon felírásnak már semmi nyoma. Ellenben még fennáll a mestergerenda felirata szerint 1748-ban épült lakóháza. Feleségétől Szabó Annától hét gyermeke maradt: a) Anna, Máthéffy Jánosné), b) János † 1772. (l. alább), c) József 1739–1809. (l. alább), d) Mihály 1741–1804., e) Sára (Dömötör Istvánné), f) Károly 1748–1808 (l. alább, g) Zsuzsanna 1749–1794. (Veres Istvánné). Ezek, illetőleg utódaik 1779-ben osztoztak meg. A négy fiu közül Mihály agglégény maradt, míg a másik három külön-külön ágon terjesztette a családot. Ezeket az ágakat alapítójuk, illetőleg utódaik főszereplési helye után csepi, ógyalla-felesuti és kismányai ágaknak nevezhetjük.

a) *A csepi ág.*

A csepi ág őse István legidősebb fia, aki 1759-ben vette nőül Szomori és Somodori Pázmándy Gergely és Kiscsejtei Csejthey Julianna leányát: Krisztinát, és mindjárt felesége jószágára is költözött Csepre, ahol palócos beszédje miatt tót prókátornak hívták. Itt halt meg 1772. jan. 21-én. Utódai közül kerültek ki a család legkiválóbb tagjai: Dániel (János fia) annyira vendégszerető volt, hogy még gyászjelentésében is mint ingyen kocsmárosról emlékeztek meg róla. Lajos (Sándor fia, János unokája) Komárom vármegye főpénztárnoka; sírkövén olvashatók eme maga készítette, minden időkben megszívlelhető sorok:

Aki komoly szívvél, igazán kívánja,
Hogy sok ezer évet éljen szép hazája,
Csak úgy járul ehhez bármily tanult ésszel.
Ha holtig szolgálja szeplőtelen kézzel.
Ahol nem jó erkölcs a tudás alapja.
Ott a közügy mindig az önérdek rabja.
Az ilyen országban a boldogulásnak
Romlottság és önzés mielőbb sirt ásnak

Lajos fiai közül Sándor 1848-49-ben zászlóaljparancsnok volt s a kácsi-csatában 17 sebet kapott; Lajos, Komárom vármegye főszolgabírája, majd több cikluson át a nagyigmándi kerület országgyűlési képviselője.

Az ágazat részletes leszármazását illetőleg utalok a mellékelt családfára.

b) *Az ógyalla-felcsuti ág.*

A családnak már kihalt ógyalla-felcsuti ágát Micsky István és Szabó Anna második fia, József alapította. Ez 1809-ben halt meg 70 éves korában és feleségével Réthei Prikkal Juliannával 1769-ben esküdött. — Fia Sámuel Ógyallán, unokája Zsigmond pedig Felcsuton telepedett meg.

c) *A kismányai ág.*

A még virágzó és népes kismányai ágat, melynek részletes leszármazását szintén a mellékelt táblázat tünteti föl, Micsky István és Szabó Anna legifjabb fiának Károlynak leszármazottjai alkotják. Az ág őse Károly, aki legkisebb fiu létére, a szokásnak megfelelőleg az ősi házat is örökölte, Kismányán kívül felesége, Konkoly Thege Teréz révén Ógyallán is közbirtokos volt, az ógyallai jószágok azonban a leányági utódokra szálltak, a fiu utódok mind Kismányán szerepeltek.

A Mányayak.

Míg a Micskyek leszármazását a fentiekben illetőleg a mellékelt családfán meglehetősen teljességgel ismertettük, addig a család másik főágáról a Mányayakról, a rendelkezésre álló adatok hézagossága következtében csak felette töredékes képet nyújthatunk.

Ezen ág őse a Micskyek őseinek, Mányay Ákosnak testvére, Mátyás. Ennek a fia volt Tamás, ennek gyermekei pedig: a) Sebestyén, b) Anna (Sélleyné, másképp Mányayné), c) Demeter (vagy Demjén, akit másképp Velkenyeynek is hívtak), d) Fruzsina (Szalapatak, másképp Szabó Balázs felesége, illetőleg 1585-től kezdve özvegye), e) Katalin (Nagygyörgyi Ferencné) és f) Ilona (Bajcsy Ferencné). Mindezek nevei benne foglaltatnak a Micsky Ambrus szerzette és fentebb már említett 1595. évi adománylevélben.

Mányay Sebestyén 1578-1593. között több ízben szerepel az irásokban. 1596-ban már nem élt. Egyetlen fia, az adománylevélben is felemlített Gáspár 1602-ben zálogba adta kismányai kuriájának felét Anda Istvánnak száz forintért. 1644. előtt halt meg; gyermekei: István és Katalin (Hangyás Boldizsárné) ebben az évben osztoztak meg atyai örökségükön. Istvánnak egy fia maradt, ugyancsak István, ennek pedig kettő: György és István. György gyermekei: István és Judit. Ez utóbbi (1720-ban Molnár Ádám özvegye, később Ács János felesége) 1756-ban végrendelezett Mányay István gyermekei, József és Erzsébet javára.

Valószínűleg az adománylevélben is szereplő és Velkenyeynek is nevezett Mányay Demeter fia volt az a Mányay másképp Velkenyey János, kivel először 1620-ban találkozunk, mikor is felesége, Szerdahelyi Fruzsina elzalogosítja bizonyos kismányai jószágát Hulli Balogh (Baliok) Andrásnak 40 forintért, ami ellen Micsky János, mint érdekelt, tiltakozik. 1634. december 19. Bosnyák Tamás temetésén a „báronba öltöztetett” lovat vezette. Gyermekeik: Mihály és Katalin (Mészáros Mátyásné) 1651-ben osztoztak meg szüleik hagyatékán és még ugyanebben az esztendőben zálogba vetették kismányai fél udvarhelyüket. Mihály még 1657-ben élt és tanuként szerepelt Micsky István örököseinek osztozkodásánál.

Mindössze ennyi az, amit a különben tudtommal kihalt Mányayak leszármazásáról összefüggően közölhetek, de a felsoroltakon kívül találkozunk más Mányayakkal is, akikről nem tudjuk, hogy milyen kapcsolatban állnak az eddig említettekkel. Így szerepelnek: 1483-ban Mányay Simon; 1572, 1576, 1578-ban Kismányai Mányay Péter (László fia; 1585-ben már néhai); 1574-ben Mányay Benedek, kinek felesége Tajnay Anna volt; 1578-ban Mányay Pál, Mányay László; 1593. 1604. 1615. Mányay Miklós; 1599. Nagyköröskényi Mányay Péter szolgabíró; 1610. Mányay János árvái és Mányay László árvái; 1618 Mányay György, ki ebben az évben címeres levelet kap; 1710. Mányay István kuruc tiszt; 1730. Mányay Klára (Dicskei Kovács Imréné).

*

A Micsky (Mányay) család ősi birtoka, melyet már a XV. században kezén találunk: Kismánya a Mátyusföldön. Ezen kívül azonban tagjai már a legrégebbi időkben több más Nyitra és Bars vármegyei jószágot is birtak. Így már a család őse Pál kismányai, szentmártonfüssi, gödörfüssi, barki, szilvaközi és pozbai birtokok miatt perel. Mányay Sebestyén 1578-ban Szöllösön birtokos. Az 1596. évi adománylevelél Kismányára és Petedre szól. 1644. Mányay Gáspár gyermekei kismányai, kisvalk-házi, kisrendeki és petedi jószágokon osztoznak. Micsky Mihály Kismányán és Kisvalkházán kívül Szentmihályúron is birt. Ez utóbbi helyen levő kuriáját unokája Sury Istvánné (Bogár Mágocs) 1657-ben zálogosította el. E jószágok azonban leányági utódok kezére kerültek (a Kismánya környékbeli köznemesség nagyrészt Micsky utódokból áll) s a ma élő ágak közvetlen őseinek, Istvánnak, hagyatékában már csak kismányai földek szerepelnek. István fiai közül János és József maradékai végleg elszakadtak Kismányától, az előbbi utódai Csepen, az utóbbié előbb Ógyallán, utóbb Felesuton telepedtek le, az ősi kismányai birtokok a legifjabb ág kezén maradtak.

A család legnagyobb szerzői a csepi ágból kerültek ki. Ennek őse, János, feleségével Csepen, Kömlődön és Tagyoson, fia Sándor pedig Ajkán kapott jelentékeny birtokot. Sándor

fia: Lajos, aki felesége révén Bönyön és Nemesócsán is közbirtokos volt, vételek útján csepi örökségét tetemesen növelte fiai; közül Sándor Dánoson, Lajos Etén szerzett nagyobb birtokot.

*

A Micsky család nemessége minden időben kétségen felül állott; tagjai külön nemes levél szerzését nem is tartották szükségesnek. Az 1596. évi adománylevelél is a család felsorolt tagjait mind nemeseknek mondja és később is minden nemesi összeírásban szerepel a család. Így a ma élő ágak közös őse, Micsky István is fel van véve az 1754-5 évi összeírásban. Nagy Iván ugyan azt mondja, hogy a család nemes levele a pannonhalmi főapátság levéltárában van, a család tagjai számára kiadott vármegyei nemesi bizonyáglevelek azonban mindig csak az 1596. évi adománylevelre hivatkoznak és sohasem az állítólagos armálisra s az a Mányay György, aki 1618-ban ilyen címeres nemeslevelet kapott, aligha Mányay Pál utóda. A család nemessége Nyitra vármegyén kívül Komárom és Fejér vármegyékben is kihirdettetett. Komárom vármegye 1731-ben Micsky János, 1782-ben Micsky József és Károly, továbbá József fia Sámuel és néhai János fia Sándor és Dániel, 1821-ben Micsky Sándor (János fia) csepi lakos és fia Lajos valamint Micsky Sámuel (József fia) ógyallai lakos és fiai, Zsigmond és András, végre 1825-ben ismét Micsky Sándor és fia Lajos számára, Fejér vármegye pedig Sámuel fia Zsigmond számára állított ki testimonialist.

*

Ami a család címerét illeti, címeres nemeslevél hiányában csak a pecsétlenyomatokra támaszkodhatunk. Nagy Iván szerint a család címere kéken koronás zöld halmon balra fordított pánccelos kar karddal, sisakdisz a paizsbeli kar jobb felé fordítva; takaró kék-arany, vörös-ezüst. Ezzel szemben azonban a család tagjainak pecsétjein levő címerben oroszlánt látunk, a sisakdisz pedig általában pánccelos kar karddal, egy állítólag Micsky Jánostól, a csepiek ősétől származó pecsétnyomón azonban mezeten női alak fátyollal.

Dr. Edelényi-Szabó Dénes.

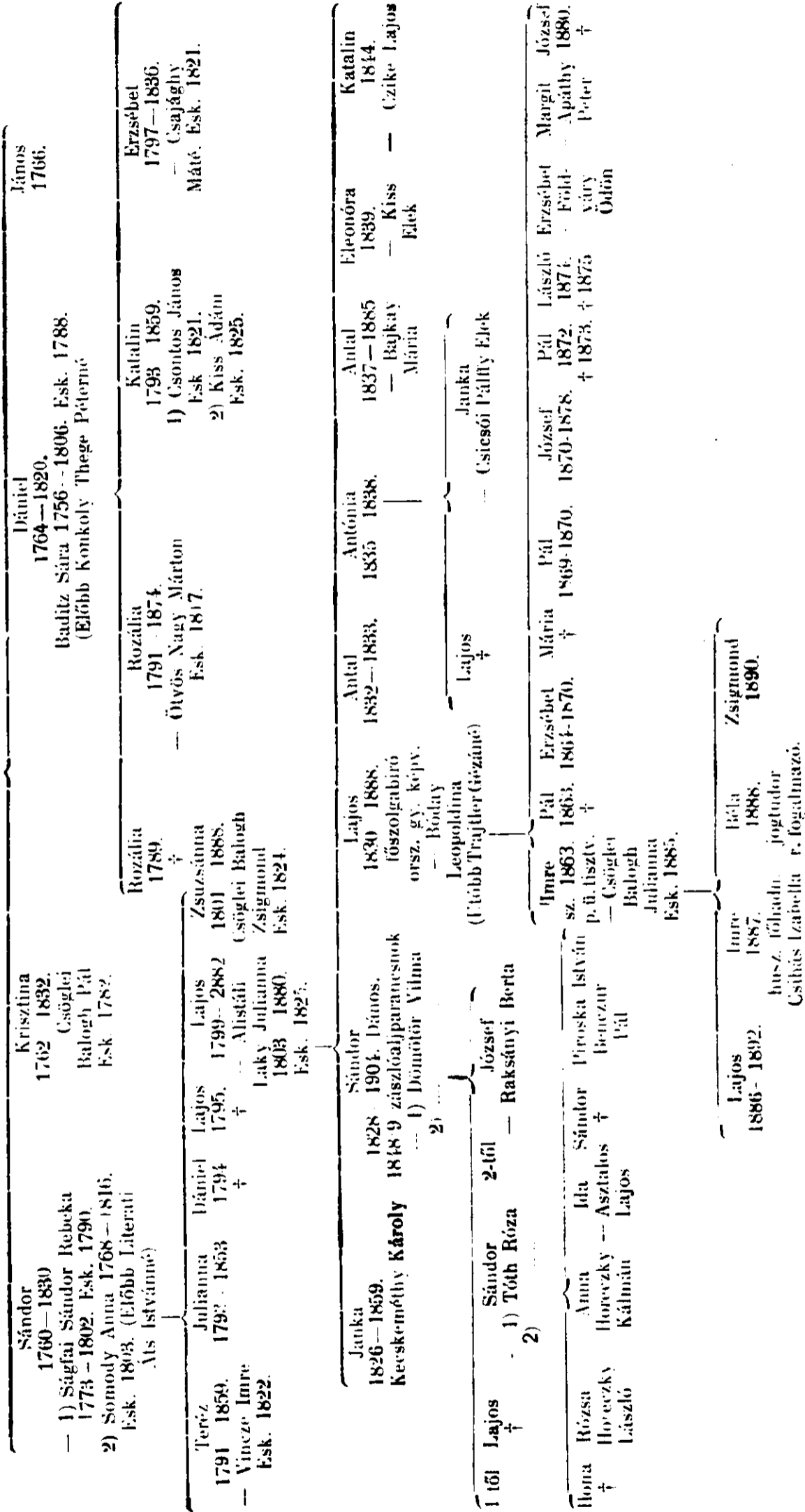
I. Tábla.

Kismányai Pál 1478
- Szentmártonfűssi Krisztina

Ákos »Micsky« † 1529 előtt Zsófia				Mátyás »Mányay« Tamás						
János 1529.	Mihály 1529. 1536.	Ferenc 1529	Inre 1529.	Katalin 1536.	Sebestyén Szöllős † 1596 előtt	Anna 1596.	Demeter 1596.	Fruzsina 1596.	Katalin 1596.	Hona 1596.
				Kisendréd Szobonya Miklós	Gáspár 1596. 1602.	N. »Velkenyey« aliter János 1620. 1634.	»Micsky« és »Velkenyey« - Szerdahelyi Fruzsina	Szalapatak aliter Szabó Balázs	Nagy györgyi Ferenc	- Bajcsy Lőrinc
Ambrus 1573	1596.	Katalin † 1596 előtt		István 1644		Katalin 1644.				
- Medenczés Anna		Guthay Tamás		István		- Hangyás Boldizsár				
Mihály 1614.	János 1593. 1635. végr.	Ferenc 1578. 1593.		György		István		Mihály 1651.		Katalin 1651.
										- Mészáros Mátyás
Anna - Bogár István	István † 1657.	Mátyás 1635		István		Judit 1756. végr.				
	1) Velkenyey Anna	József 1756		Erzsébet 1756		1) Molnár Ádám				
	2) Leves Magdolna (Utóbb Boleman Andrásné)					2) Ács János				
1-től: Magdolna † 1657 előtt.	Katalin 1657	Fruzsina 1657		Zsuzsánna 1657.		2-től: János 1657-1700. végr.		Judit 1657.		
- Váradi Mihály						- Nagy Zsuzsánna		Hangyás Mihály		
Erzsébet 1700.	Katalin 1700	Magdolna 1700.		János 1700.		István 1700. kiskoru. † 1778 előtt		Anna 1700. kiskoru.		
						- Szabó Anna.				
Anna - Máthély János	János † 1772. Csep. I. a II. táblán	József 1739-1809. - Prikkel Juliana 1748-1788. Esk. 1769.	Mihály 1741-1804		Sára Dömötör István	Károly 1748-1808. I. a III táblán		Zsuzsánna 1749-1794. - Veress István		
Juliana 1771-1845.		Katalin 1774-1831.		Sámuel Ógyalla		Rozália 1784. - Lénárt István Esk. 1804.				
- Fekcs Sándor. Esk. 1803.		- Demény Sándor. Esk. 1799.		Andráskovics Katalin						
				Zsigmond Fecsut Flórián Juliana		András				
				Zsigmond 1821-1883. Devics Sarolta						
				Gizella 1841-1895. - Cséfalvay Árpád						

II. Tábla.

Micsky János ki az I. táblán
 † 1772. Csep.
 - Pázmándy Krisztina
 Esk. 1759.

III. Tábla

Micsky Károly ki az I. táblán
 1748 1803
 Konkoly Thege Péter
 1759 1806
 Esk. 1779.

István
 1782-1866
 Demény J. Anna
 1795-1865.
 Esk. 1810

Teréz 1788.
 Varga Mihály
 Esk. 1810

László
 1792-1854.
 Zelovics Erzsébet
 Esk. 1822

János
 1794 1874.
 Tóth Erzsébet

Juliana Zsuzsánna
 1811-1875. 1818. 1819. 1821. 1824. 1825. 1825. 1893. 1830. 1832.

Zelovics
 Andráš
 Esk. 1834.

Kiss
 Teréz
 Esk. 1850.

Siráy
 Teréz
 Esk. 1849.

Teréz
 1822-1863

Daniel
 1824

Lujza
 1825

Zsuzsanna
 1827

Apollonia
 1830

L-61
 Vince

Emília
 Péter

2-61
 Lujza
 Teréz

Imre
 Nymoth
 Mária
 Esk. 1850.

Rozália
 Sorközy
 Kálmán
 Esk. 1844

Katalin
 Kovács
 Vince
 Esk. 1850.

Lujza
 de Tilly
 Vince
 Esk. 1852.

László
 Esk. 1814

Julianna
 Esk. 1852.

Daniel
 Esk. 1844.

József
 Esk. 1852.

Berta
 Esk. 1852.

(utóbb Tildyvel)

Dezsdé Maria Lenke

János
 Péter
 Emma
 Esk. 1908.

Vilma
 Sarközy
 Gyula
 Esk. 1880.

Etelka
 Péter
 Gyula
 Esk. 1880.

Jenő